

út at koyra

Alt ov fá nýta súkkluhjál

Men børnini eru nógv raskari enn tey vaksnu.

EIRIKUR LINDENSKOV

Í Sósíalínum í gjár skrivadu vit um eitt ferðsluóhapp Porkeri, har ein súkkluhjálur bjargaði eini smágentu.

Jón Kragesteen á Ferðslutrygd vísir á, at børnini eru nógv raskari at nýta hjálmin, enn vaksni fólk. Ferðslutrygd hevur gjørt eitt átak til tess at fáa fólk - og serliga børn, at nýta fallhjálmin. Eitt nú hevur Ferðslutrygd gjørt eina plakát, sum hongur á øllum skólum.

Men tað er ikki bara í Føroyum, at fólk - serliga vaksni - treyðugt vilja nýta hjálmin.

Hagtöl í Noreg vísa, at tá fólk doyggja av van-

lukku á súkklu, nýta tey ikki hjálmin.

Av teimum 1005 súkkluóhappunum, sum vóru meldað til norsku løgregluna í fjør, brúktu bert 149 hjál, tá óhappið hendi. Mánaðirnir, flestu vanlukurnar henda í, mai, juni, juli, august og september. Hetta eru eisini mánaðirnir, tá tey flestu doyggja.

Tað vísir seg kortini, at fleiri og fleiri normenn súkkla um veturin, men fá óhapp við fólkaskaða ella andlát henda í heyst- og vetrarmáðunum.

Til samanberingar henda flestu skaðar gongufólki í januar, oktober, november og desember.

Píkar ella ikki píkar:

Týdning fyri ferðslutrygdina

Úrslitið av eini stórarí vetrardekkakanning bendir á, at bilførarar við píka-leysum dekkum ikki eru í størri vanda fyri ferðsluóhappum, enn teir, sum koyra við píkadekum. Kanningin, sum er grundað á fleiri enn 12.000 tryggingar-takarar hjá felagnum »Gjensidige« í Noreg, stóð at lesa í januar útgávu av blaðnum »Trafikken & Vi«

Vanliga liggur kavin ikki leingi í Føroyum. Kanska er tað tí, at føroyingar ikki nýta so nógv píkat sum eitt nú nor-menn, svar, finnar og islendingar

EIRIKUR LINDENSKOV

Fyrirakvðið legðist kavin bráðliga aftur - og kom hann óvart á fleiri bilførarar, sum tí kanska ikki høvdu skottið bilin eftir umstøðunum.

Hóast píkadekk ikki verða so nógv brúkt í Føroyum, sum í Noreg, Svøríki og Finnlandi, so er javnan kjak um píkar, um forboð móti píkum og um umhvørvis-dálkingina.

Finnleif Durhuus hjá Landsverksfrøðinginum vísti í heyst í Sósíalínum á, at talan als ikki er um so nógv dálking og heldur ikki um so stóra nýtslu av píkum í Føroyum.

Nógv nýta píkar í Noreg

Men í Noreg verða píkar nógv nýttir, og har verður eisini nógv tosað um, hvørt teir skulu bannast ella ikki. Úrslitið av eini stórarí dekk-kanning í Noreg vísir, at munurin millum dygdina hjá píkadekki og píka-leysum dekki als ikki er so stórur. Kortini var ein lítill á-bending um, at píkadekk minka um vandan fyri óhappum gjøgnum allan veturin samanborið við píka-leys dekk. Á táum vegi var úrslitið tað óvægta.

Hetta er høvuðsniður-støðan í kanningini, sum er gjørd veturin 1995/95, skrivar norska blaðið »Trafikken & Vi«.

Verri friktion - størri vandi á ferð

Kanningin er grundað á eina samanbering av býti-num av píkadekum og píka-leysum dekkum á bilum, sum hava verið við í ferðsluóhappum, við býti av bilum, sum ikki hava verið við í óhappum. Kanningin hevur umfatað 12.000 bílar sum eru tryggjar hjá tryggingar-felagnum »Gjensidige« og norska vegaumsitingin hevur biðið um kanningina.

Generelt kann sigast, at vandin fyri óhappi økst verri friktionin er, og vandin fyri materiellum skaðum er munandi hægri tá ísur er á vegnum. Tað er eisini tá, at píkarir gera størstu nyttuna. Men mesta koyringin í Noreg er á táum vegi ella í kavi, har píkarir ikki gera stóru nyttuna.

Píkadekkini hava verið á markaðinum síðani fyrst í 60' unum. Krøvini til píka-dekkini eru vórðin strangari, bæði tá tað snýr seg um talið á píkum, um vektina og um mest loyvað trygð móti vegnum. Samstundis

er friktionin hjá píka-leysu dekkunum vórðin munandi betur og tí er munurin millum friktionina hjá píka-dekkum og píka-leysum dekkum vórðin minni.

Førarar uttan píkar sýna størri fyrilit

Nýggi píkadekk fáa vanliga betri úrslit í dekkkanningum, enn píka-leysu dekkini tá tað snýr seg um koyring á ísi. Hvussu munurin broytist í friktionini tá dekkini slitast vita vit menni um. Men kanningar hava víst, at dekkini vara longur enn píkarir. Hvussu stórir hesin munur er, veldst um dekk-merki, píkaslag og hvussu nógv dekkini verða brúkt í ymsu koyrilíkindunum. Úrslitið av hesum kann vera, at bilførarin koyrir við píka-dekkum allan veturin uttan at vita, at píkadekkini kanska als einki eru verð.

Ein týdningarmikil orsök til, at teir í kanningini ikki kundu vísa nakran greiðan mun í vandanum millum dekk við og uttan píkar kann vera, at bilførarar uttan píkar koyra varligr enn bilførarar við píkum. Kanningar vísa, at bilførarar sum koyra uttan píkar eru óvugliga tilvítandi um, at bilurin ikki hevur píkar, og at tí verður koyrt varligr, spak-

uligari og at teir halda størri frástøðu, enn um teir koyrd-u við píkum.

Í Noreg koyra umleið 10% av bilunum uttan píkar. Úrslitið av kanningini heði helst ikki verið tað sama, um nógv fleiri koyrdu uttan píkar. Hetta m. a. tí, at píkarir grópa ísin upp, soleiðis at teir, ið ikki hav apíkar soeliðis fáa betri vegtak - friktion, og vegirnir gerast tá skjótari táir.

Ólíkar kanningar

Stórt sæð eru tað bara Noreg, Svøríki og Finnland, sum nýta so nógv píkadekk, skrivar norska blaðið. Vit kunnu so leggja afturat, at í Íslandi er nýtslan av píkum eisini stór. Í hesum londum koyra trýggjar ferðir so nógvir bílar við píkum, sum í Føroyum.

Í flestu londum eru annaðhvørt avmarkingar ella forboð móti píkum. Roynðirnar í londum, sum hava píkaforboð - eitt nú Japan, benda ikki á, at vandin fyri fólkaskaða økst. Hinvegin vísa bæði svenskar og finskar kanningar á, at talið økst, um forboð verður móti píkum.

Δ